

ทำอย่างไร ผู้หญิงจึงจะปลอดภัย จากมะเร็งปากมดลูก

ผู้หญิงกับมะเร็งปากมดลูกวันนี้

ปีหนึ่ง ๆ โลกจะมีผู้หญิงเป็นมะเร็งปากมดลูกจำนวน 4 แสนคนทุกปี เชื่อว่ามะเร็งปากมดลูกเกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ชื่อ ฮิวแมน แพปพิลโลมา ไวรัส (Human Papilloma Virus ชื่อย่อว่า HPV) ซึ่งติดต่อได้ทางเพศสัมพันธ์ แต่ผู้หญิงที่ติดเชื่อนี้จากการร่วมเพศแล้ว ต้องใช้เวลานานประมาณกว่า 10 ปี จึงจะพบว่าปากมดลูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นมะเร็ง โดยปากมดลูกจะเริ่มเกิดเป็นแผลเล็ก ๆ ที่ยังไม่ใช่เป็นมะเร็ง ซึ่งทำการรักษาให้หายได้ แต่ถ้าไม่ทำการรักษาตั้งแต่แรก แผลนั้นอาจจะกลายเป็นมะเร็งต่อไปได้ มีผู้หญิงประมาณ 2 แสนคนในโลกที่ตายด้วยโรคมะเร็งปากมดลูกทุกปี ทั้ง ๆ ที่ผู้หญิงเหล่านั้นอายุน้อย และบางคนยังมีลูกเล็ก ๆ ซึ่งเมื่อแม่เสียชีวิตจากมะเร็งปากมดลูกแล้ว เด็กเหล่านั้นก็กลายเป็นลูกกำพร้าไปเป็นจำนวนมาก

ขณะนี้ในเมืองไทยมีผู้หญิงที่เป็นมะเร็งปากมดลูกประมาณ 2 หมื่นคน ความสูญเสียที่เกิดขึ้นนอกจากจะนับได้เป็นตัวเงินแล้วยังมีผลกระทบต่อครอบครัวอีกด้วย เพราะผู้หญิงหรือแม่เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของครอบครัว

ผู้หญิงกับมะเร็งปากมดลูก

การป้องกัน : ผู้หญิงจะปฏิบัติตัวอย่างไร ไม่ให้เป็นมะเร็งปากมดลูก

ในความเป็นจริงผู้หญิงทุกคนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จะเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้งเชื้อไวรัสเอชพีวี ซึ่งจะเสี่ยงต่อการเกิดเป็นมะเร็งปากมดลูกต่อไป ดังนั้นเพื่อป้องกันตัวเองไม่ให้เป็นมะเร็งปากมดลูก คือต้องป้องกันไม่ให้ติดเชื้อไวรัสเอชพีวี หรือต้องได้รับการตรวจเพื่อค้นหาที่เริ่มเกิดขึ้นบริเวณปากมดลูกแต่เนิ่น ๆ และทำการรักษาทันที จะป้องกันมิให้ปากมดลูกกลายเป็นมะเร็งในระยะลุกลามได้

เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและมีให้เกิดมะเร็งปากมดลูกในระยะลุกลาม ผู้หญิงจึงควรปฏิบัติตัวดังต่อไปนี้

- ให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมเพศทุกครั้ง
- ทั้งหญิงและชายไม่สำล่อนทางเพศ
- ทุก 5 ปี ต้องไปรับการตรวจดูปากมดลูกว่าไม่มีแผลใด ๆ เกิดขึ้นอีก
- และต้องทำการรักษาเมื่อมีอาการผิดปกติเกิดขึ้น

การตรวจหามะเร็งปากมดลูก แต่เนิ่น ๆ จะทำอย่างไร

วิธีการตรวจง่าย ๆ เพื่อให้พบสิ่งผิดปกติ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นมะเร็งปากมดลูกนั้น สามารถดูได้ด้วยตาเปล่า โดยหลังจากใช้สารผสมน้ำส้มสายชูชนิดเจือจางป้ายทำความสะอาดที่ปากมดลูก หลังป้ายจะเห็นบริเวณที่ผิดปกติเป็นสีขาว ซึ่งจะทราบผลทันที ว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรกหรือไม่ ซึ่งต่างจากวิธีการตรวจเดิมที่ต้องรอผลเป็นเดือน การตรวจปากมดลูกด้วยตาเปล่า หลังจากป้ายด้วยสารผสมน้ำส้มสายชูนี้ ใช้กันแพร่หลายในหลายประเทศทั่วโลก เพราะให้ผลในการตรวจหามะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรกได้ดีเท่ากับวิธีการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูกเดิมที่ใช้อยู่

การรักษาเมื่อพบว่า มีความผิดปกติที่ปากมดลูก

หลังจากผู้หญิงที่ได้รับการตรวจดูปากมดลูกและป้ายด้วยสารผสมน้ำส้มสายชู และพบว่า มีบริเวณที่ผิดปกติเป็นสีขาว ก็จะได้รับแจ้งด้วยความเย็นที่ปากมดลูกทันที ความเย็นนี้จะทำให้เซลล์ผิดปกติหลุดออกมา ทำให้ปากมดลูกไม่มีเซลล์ผิดปกติที่จะก่อให้เกิดมะเร็งเหลืออยู่

หลังจากทำการรักษาแล้ว จะปฏิบัติตัวอย่างไร

เมื่อได้รับการรักษาด้วยการจีด้วยความเย็นแล้ว ผู้ที่ได้รับการรักษาจะสามารถเดินทางกลับบ้านได้อย่างปลอดภัย แต่หลังจากนั้น ภายใน 2 สัปดาห์ อาจมีน้ำใส ๆ ไหลออกทางช่องคลอด และอาจมีอาการปวดท้องเล็กน้อย ควรจะต้องปฏิบัติตัว ดังต่อไปนี้

- งดร่วมเพศ 1 เดือน
- แต่ถ้างงไม่ได้ การร่วมเพศแต่ละครั้งต้องใช้ถุงยางอนามัย เพื่อหลีกเลี่ยงต่อการติดเชื้อ และแผลจะหายช้าด้วย

เมื่อไรจึงจะต้องกลับมาที่คลินิกนี้อีก

หลังจากทำการรักษาไปแล้วครบ 1 ปี ให้กลับไป ที่คลินิกนั้นอีก เพื่อให้แพทย์หรือพยาบาลตรวจมดลูก อีกครั้ง ว่าแผลที่รักษาไปแล้วหายดีหรือไม่

แต่ถ้ามีปัญหาหรือมีอาการใด ๆ เกิดขึ้นหลังจากการ รักษาไปแล้ว ให้กลับไป ที่คลินิกได้ทันทีตลอดเวลาโดยไม่ต้อง รอให้ครบ 1 ปี อาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นหลังการรักษา และ จำต้องกลับไปพบแพทย์ คือ

- เป็นไข้มา 2 วันแล้ว
- ปวดท้องน้อยมาก และยังคงปวดอยู่ ในช่วง 4 ชั่วโมง ที่ผ่านมา
- มีเลือดออกมากทางช่องคลอดมากกว่า 2 วัน และเลือด ที่ออกมากกว่าประจำเดือนที่เคยออกมาก
- มีก้อนเลือดออกมาทางช่องคลอด
- มีตกขาวเป็นหนอง หรือมีกลิ่นเหม็น

องค์การ JHPIEGO

ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข